

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/161647,Roksana-Szczypta-Szczęch-Kotwica-Polski-Walczacej.html>
24.04.2024, 04:49

Roksana Szczypta-Szczęch: Kotwica Polski Walczącej

20 marca 1942 r. warszawiacy mijający cukiernię Lardellego zobaczyli na słupku ogrodzenia stylizowany znak kotwicy. Pojawił się wtedy po raz pierwszy, by na trwałe stać się symbolem Polski Walczącej.

„Już od miesiąca na murach Warszawy rysowany jest znak kotwicy. Rysunek kotwicy jest robiony tak, że jego górna część tworzy literę «P», zaś część dolna – literę «W». [...] znak kotwicy opanował stolicę i jest prawdopodobne, że rozpowszechni się po całym kraju. Niech idzie w świat!”

Pierwszy znak kotwicy w okupowanej Warszawie, umieszczony na werandzie cukierni Lardellego (zdjęcie z okresu wojny)

– podano w „Biuletynie Informacyjnym” AK z 16 kwietnia 1942 r. Ten, który pojawił się przy cukierni namalował harcerz Aleksy Dawidowski i jak każdy kolejny, wykonany został z zachowaniem zasad konspiracji.

Konspiracyjny konkurs

Monogram liter „P” i „W” nie był dziełem przypadku. Dla opracowania własnego, konspiracyjnego znaku Polski Walczącej w Biurze Informacji i Propagandy Okręgu Warszawa AK powołano w styczniu 1942 r. konkursowe jury. Tworzyli je Czesław Michalski „Jankowski” (przewodniczący), Aleksander Kamiński „Hubert” (redaktor naczelny „Biuletynu Informacyjnego” AK), Maria Straszewska „Emma” (członek redakcji pisma) i Anna Smoleńska „Hania” (sekretarz jury).

Do komisji trafiło 27 propozycji, spośród których wybrano dwie. Obok kotwicy rozważano także projekt skrzyżowanych mieczy grunwaldzkich. Ostateczny wybór jury padł jednak na kotwicę, o czym konspiracyjne kręgi poinformowano 16 kwietnia 1942 r., we wspomnianym czasopiśmie.

Anna Smoleńska „Hania”

Ponieważ konkurs został przeprowadzony z zachowaniem zasad konspiracji, trafiające do jury prace były podpisywane pseudonimami. Dopiero później ustalono, że współautorką zwycięskiego znaku była Anna Smoleńska „Hania”, córka chemika prof. Kazimierza Smoleńskiego. Zarówno jej ojciec, jak i reszta rodziny działała w konspiracji. Anna do podziemnego harcerstwa wstąpiła na początku 1942 r. Była instruktorką hufca Ochota,

studentką historii sztuki na tajnym Uniwersytecie Warszawskim, jedną z kolportererek „Biuletynu Informacyjnego” AK i łączniczką oddelegowaną do utrzymywania kontaktów z rodzinami aresztowanych. Gestapo aresztowało ją z całą rodziną 3 listopada 1942 r. Anna początkowo osadzona na Pawiaku, w listopadzie 1942 r. została przetransportowana do niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz. Zmarła 19 marca 1943 r.

[►Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)